

Welkom en mededelingen
Zingen: Psalm 95:1,4
Stil gebed, votum en groet
Openingstekst Rom. 8:33-34
Zingen: Gz 259 (LvdK)
In memoriam – zingen Psalm 43:4
Wet van God
Zingen: Psalm 32:3
Gebed om verlichting van de Heilige Geest
Bijbel: Joh. 8:1-20
Zingen: OT 403
Verkondiging Thema: **Geen veroordeling!**
Zingen: Gz. 436:1,5,6,7 (LvdK)
Dankgebed en Voorbede
Inzameling van de gaven
Zingen: Psalm 56:5
Zegen

Gemeente van Christus, gasten, luisteraars,

1. Een duivels dilemma. Jezus staat voor een onmogelijk dilemma. Moet Hij de wet van God gehoorzamen en deze vrouw laten stenen of moet Hij tegen de wet in kiezen voor het leven van deze vrouw? Een onmogelijk keuze, die Jezus die morgen voor de voeten krijgt geworpen. Het is nog vroeg in de morgen. Als Jezus onderwijs geeft in de tempel, komen schriftgeleerden en farizeeën naar Hem toe. Ze hebben een vrouw bij zich die op heterdaad betrapt is bij het plegen van overspel. Blijkens de grondtekst gaat het om een getrouwde vrouw die met een andere man naar bed is gegaan. De vrouw wordt midden in de kring van aanwezigen voor Jezus geplaatst. Vermoedelijk is ze betrapt tijdens de feestweek. Het was Loofhuttenfeest. Buiten op de straten, op de balkons of daken staan overal loofhutten. De mensen slapen buiten onder de open hemel. Jeruzalem is vol vreemdelingen en de mensen verkeren dag en nacht in een feestroes. Juist dan is het niet denkbeeldig dat iemand een buitenechtelijke relatie had. Het feest heeft wel iets van carnaval. Mensen gaan uit hun dak, drinken veel, vieren feest en hebben soms sex met anderen. Met als gevolg gebroken relaties en onverwachte zwangerschappen.

De vrouw is betrapt toen ze met een ander in bed lag. Want volgens de Joodse wet kon ze

alleen aangeklaagd worden als tenminste twee getuigen gezien hadden wat ze deed. Niet het feit dat ze samen uit een en dezelfde kamer kwamen of dat ze in elkaar armen lagen of samen in bed; nee, alleen als ze in de daad zelf gezien waren. De regels waren zo streng om misbruik van deze wet te voorkomen. Al te gemakkelijk konden jaloezie of ruzie gebruikt worden om iemand te straffen.

Zo nemen de schriftgeleerden en farizeeën de betrapte vrouw mee naar Jezus. En ze stellen Jezus de vraag naar de straf die zij moet hebben. Dat ze schuldig is staat buiten kijf, maar ze willen weten wat Jezus met deze vrouw gaat doen. De wet van Mozes is er duidelijk over. In Lev. 20 en Deut. 22 lezen we dat op overspel, een zware straf staat. Als een man betrapt wordt op overspel met een vrouw of omgekeerd, dan moeten zij beiden met stenen ter dood gebracht worden.

Zo plaatsen ze Jezus in een vreselijk dilemma. Ze hebben hem voor het oog van iedereen schaakmat gezet. Nu hebben ze Hem eindelijk te pakken. Aan de ene kant het leven van de vrouw, aan de andere kant de wet van Mozes. Nu kunnen ze Hem eindelijk beschuldigen. Want als Hij opkomt voor de vrouw en haar vrijuit laat gaan, dan is het duidelijk, dat Hij de wet van Mozes niet serieus neemt; Hij die zegt dat Hij van God afkomstig is, maar zelf de wet van Mozes niet serieus neemt, die moet wel een bedrieger zijn. En als Hij opkomt voor de wet van Mozes, dan zal deze vrouw gestenigd worden; dan zullen alle woorden die Hij eerder gesproken hebben ter aarde vallen. Kom tot mij allen die vermoeid en belast zijt, ik zal u rust geven. Als je komt met je zonden tot Jezus, dan zal er met je gebeuren wat met deze vrouw gebeurt; dan zul je sterven. Het is of het of het ander.

Je proeft bij de aanklagers geen enkele liefde. Godsdienstige mensen kunnen soms zo hard oordelen; zo liefdeloos zijn. Ze hebben misschien het recht aan hun kant, maar waar is de bewogenheid met de zondaar? Gaan ze zelf wel vrijuit. Het oordelen en veroordelen kan een mens breken. Misschien herken je er iets van. Hoeveel pijn blikken of woorden van anderen je deden. De vrouw zwijgt.

Het is een duivels dilemma waarin zij Jezus plaatsen. Als Hij echt barmhartig is, dan kan Hij het recht van de wet niet laten gelden; Als Hij het recht van God wil laten gelden, dan is Hij niet langer barmhartig. De omstanders staan als aan de grond genageld. De mensen die Jezus waren gevolgd, houden hun adem in. Hun heil, hun leven, hun toekomst staat op het spel.

Wat doet Jezus? Twee dingen: (1) Hij verontrust degenen die denken onschuldig te zijn; en (2) Hij troost degene die schuldig is.

2. Een boodschap die verontrust. Wat doet Jezus met degenen die de vrouw aanklagen? Als eerste bukt Jezus zich. Hij bukt zich en schrijft met zijn vinger in de aarde. En de aanklagers blijven hem vragen stellen. Maar Jezus zwijgt in eerste instantie. Hij knielt en schrijft met zijn vinger in het zand. De dichter Gerrit Achterberg heeft over deze geschiedenis een gedicht geschreven, met als titel: 'En Jezus schreef in 't zand. Het begint zo:

*Jezus schreef met Zijn vinger in het zand.
Hij bukte Zich en schreef in 't zand, wij weten
niet wat Hij schreef, Hij was het zelf vergeten,
verzonken in de woorden van Zijn hand.*

*De schriftgeleerden, die Hem aan de tand
hadden gevoeld over een vrouw, van hete
hartstochten naar een andere man bezeten,
de schriftgeleerden stonden aan de kant.*

We weten niet wat Jezus geschreven heeft. Of Hij woorden schreef of iets tekende. Het kan allebei. Dat doet er eigenlijk ook niet toe. Maar het feit dat Jezus in het zand schrijft, dat doet er volgens mij wel toe. Want ik denk dat Jezus hen hiermee waarschuwde. De schriftgeleerden kennen de Schriften en als er een gedeelte van toepassing is, dan is dat wel Jeremia 17. Laten we dat er even bij pakken. Vers 9 en 13. We lezen in vers 9: *arglistig is het hart, boven alles, ja ongeneeslijk is het, wie zal het kennen?* En vers 13: *Heere, hoop van Israël, allen die u verlaten, zullen beschaamd worden. Wie zich van mij afkeren, zullen in de aarde geschreven worden, want zij hebben de bron van het levende water, Heere, verlaten.* Ik denk dat Jezus bewust dit gedeelte

in herinnering brengt. Want (1) het gaat in beide om schrijven in de aarde; (2) om harten die arglistig zijn, vol bedrog, dubbele moraal; (3) hier worden schriftgeleerden genoemd, de enige plek in heel het evangelie; zij kenden de Schriften als geen ander; (4) op het loofhuttenfeest werd er water gehaald uit de bron en op het tempelplein uitgegoten; ook hier gaat het over de bron van levend water.

Met deze woorden waarschuwt Jezus de schriftgeleerden en farizeeën. Als je God verlaat, en je tegen Hem verzet, zal je naam in de aarde geschreven worden; niet in het boek des levens; maar in het zand. Een beetje wind of water is genoeg om het uit te wissen. Als je op het strand bent, je schrijft je naam, je bouwt iets, dan komt de zee op, het waait hard, en een dag later vind je er niets meer van terug. Zo zal hun naam uitgewist worden. Waarom? Omdat ze de vrouw misbruiken voor hun kwade plannen tegen Jezus. Ze zijn niet geïnteresseerd in de redding van de vrouw maar. Vanwege hun dubbele moraal. Want waar is de man gebleven? Die hebben ze laten gaan. De dubbele moraal dat aan vrouwen hogere eisen worden gesteld dan aan mannen. Dat zag je toen, en dat zie je nog wel, bij de islam bijvoorbeeld. En nog verder: er waren twee mensen die het overspel gezien hebben. Waarom hebben ze niet ingegrepen? Waarom het niet verhinderd? Misschien vonden ze het in hun hart nog wel spannend; hebben ze gniffelend zitten kijken of luisteren. En ook omdat ze van de misstap van een ander profiteren, om zelf in een goed blaadje te komen staan. Dat gebeurt altijd als je over iemand iets negatiefs zegt, waar hij niet bij is, dan duw je hem of haar naar beneden en zelf stijgt je omhoog. Het gebeurt zo gemakkelijk, maar het is zo totaal fout. Want de liefde ontbreekt. Het verlangen dat die ander groeit, weer in het reine met God komt.

Jezus ontmaskert hier de hypocrisie van deze mannen. Hij richt zich op. Laat wie zonder zonde is, als eerste de steen werpen. Daar staan de aanklagers. Met hun beschuldigende vingers naar de vrouw, maar ze vergeten, dat er evenzovele vingers zijn die naar het zelf terugwijzen. Het woord van Jezus legt in een

keer hun kwade bedoelingen bloot, hun schijnheiligheid, hun arrogantie. En niemand heeft de moed een steen aan te raken. En ze keren zich om, de een na de ander. Eerst de ouderen, misschien wel omdat ze met de jaren geleerd hebben hun fouten eerder toe te geven of gewoon om eerder hun gezicht te redden. Maar ze gaan er allemaal vandoor. Ze voeren zelf het vonnis uit over hun leven. Omdat ze bij Jezus weggaan, verlaten ze de Bron van het leven. Hun namen zullen worden geschreven in de aarde. En als ze volharden, worden hun namen uitgewist. Aangrijpend gebeuren. Een boodschap die verontrust. In de tweede plaats.

3. Een boodschap die de schuldige vertroost.

De vrouw staat nog steeds in het midden. Ze blijft alleen over met Jezus. Als iedereen van de aanklagers weg is, staat Jezus op en spreekt haar aan. Heeft niemand u veroordeeld? Nee, Heere, antwoordt ze, niemand! Dan veroordeel Ik u ook niet; ga heen en zondig niet meer. Horen we wat Jezus zegt?! Hij stemt in met de aanklacht. Deze vrouw staat schuldig. Zij en de man hebben inderdaad gezondigd. Jezus zegt niet: ik zal je ook niet veroordelen, je bent niet schuldig, ga maar weer naar huis. Nee, Hij houdt haar verantwoordelijk voor haar gedrag. Ze is schuldig en ze moet stoppen met haar zondige leven. Maar in Zijn woorden proeven we wat de kern is van het christelijke geloof. De paradox en de schoonheid. Jezus zegt: je bent schuldig, maar ik veroordeel je niet. Dat is wat! Als er iemand was die een steen zou kunnen werpen, dan is het Jezus wel. Hij is de enige die zonder zonde. Hij had het kunnen doen, maar Hij doet het niet. Waarom niet? Jezus is niet gekomen om de wereld te veroordelen, maar om haar te behouden. Jezus springt voor deze vrouw in de bres. Hij zoekt haar behoud. Wat doet Jezus hier? Hij die geen zonde kende is voor ons tot zonde gemaakt, zegt Paulus. Jezus neemt de veroordeling van deze vrouw op zich; haar verdiende straf komt op hem. Met dat Jezus voor haar in de bres springt, groeit in het hart van deze vrouw de liefde voor Jezus; ze voelt zijn kracht haar leven binnenstromen. Het verleden was niet goed, wat ze gedaan hebben was niet goed, maar nu mag ze opnieuw beginnen. Jezus zet haar in de vrijheid. Want er zo is er dan geen

veroordeling voor hen die in Christus Jezus zijn. Want alle stenen die zij verdiende, zijn op Jezus terecht gekomen. Later in het hoofdstuk lezen we dat, in vers 59: zij namen dan stenen op om ze op Hem te werpen. Dat is het geheim van het evangelie: Jezus neemt de plaats in van deze vrouw, het oordeel dat voor haar bestemd was, komt op zijn schouders terecht. Zie het Lam van God dat de zonde van de wereld wegdraagt. Daar staat Hij, naast de vrouw in het midden. En zo mag deze vrouw gaan. Jezus verdoezelt haar zonden niet. Ze moet ermee stoppen. In zijn woord van vrijspraak komt de liefde en de kracht mee om ermee te stoppen en opnieuw te beginnen.

4. Betekenis voor ons. Gemeente, wat kunnen wij van deze geschiedenis leren. Hoe kan deze ontmoeting ons leven veranderen? Ik noem drie dingen.

4a. Wees mild naar de zondaar. Besef wat je doet als je een ander veroordeelt. Het kan zo makkelijk gebeuren, op een verjaardag, als je met anderen samen bent. Dat je negatief over een ander praat, zonder dat hij of zij erbij is. Je hebt iets gehoord, een bepaalde zwakte of zonde, je laat duidelijk je afkeuring merken, je praat erover met anderen in plaats van dat je naar de ander toegaat. Jacobus zegt: weet dat hij die een zondaar van zijn dwaalweg doet terugkeren, een ziel zal redden van de dood. Besef je dat? Wij mensen hebben zo snel ons oordeel vaak klaar. Wat is het probleem? Wijzelf gaan meestal vrijuit. Wij staan aan de goede kant. De vinger wijst altijd naar een ander. Maar weten we ook echt wat er bij die ander speelt? Hoezeer hij of zij er zelf mee worstelt? Wat er allemaal gepasseerd of geprobeerd is, in de relatie, in het huwelijk of met de seksualiteit. Niets is zo kwalijk als iemand veroordelen. Daar gaat een gemeenschap en daar gaan mensen aan kapot. Als je iets hoort, bid voor die ander en wees mild in je oordeel. Want met de maat waarmee je anderen oordeelt, zul je ook zelf geoordeeld worden, zegt Jezus.

4b. Breek met de zonde. Wat moet je doen als je problemen hebt, als je verkeerde en zondige keuzes hebt gemaakt: in je relatie, buiten je huwelijk, als je worstelt met porno, sjoemelt

met geld, of welke zonde dan ook. Kom ermee voor de dag! Stop met jezelf rechtvaardigen. Ook als je relatie erdoor kapot dreigt te gaan of al kapot gegaan is. Ga ermee naar Jezus toe. Vertel Hem de volle waarheid. Weet je, het bloed van Jezus reinigt van alle zonde. Geen zonde te groot of te erg, of er is vergeving voor te vinden. Maar je moet wel in beweging komen. De vrouw die betrapt was, werd gedwongen. De omstandigheden kwamen uit en ze kon het niet langer meer verbergen. Gelukkig maar. Gezegende ontdekking. Zo kon ze gered worden en bleef het oordeel van God haar bespaard. Als je komt naar Jezus met je zonden, dan mag ook jij die woorden horen: Dan veroordeel ik je ook niet. Dan zal zijn genade je leven binnenkomen en je van binnenuit gaan vernieuwen. Jezus zegt vanmorgen tegen je: kijk naar Mij. Ik veroordeel je niet, want Ik ben al voor jou veroordeeld. Al die stenen zijn op Mij terecht gekomen. Ik ben de weg van het kruis gegaan om dat nieuwe leven voor je te verwerven. Sta op, broeder, zuster, je bent vrij! Ook ik veroordeel je niet. De vrouw bleef alleen met Jezus over. Dat is de beste plek. Kun je hebben soms, ook in de kerk, dat alles wegvalt en Jezus overblijft.

4c. Genade eerst. Als je je slechte gewoontes en je zonden naar het kruis brengt, naar Jezus toe, dan zul je van binnen veranderen. Let er wel op dat Jezus niet zegt: ga heen en zondig niet meer en dan zal Ik je niet veroordelen. Jezus zegt niet: ga het maar proberen om een betere persoon te worden en Gods goedkeuring te verdienen. Want dat gaat je nooit lukken. Dat verandert je leven niet. Maar Jezus zegt tegen ons: vertrouw op wat Ik voor je heb gedaan, vestig je hoop op mijn offer aan het kruis, en ontvang wat Ik voor je heb verworven. Ik schenk je mijn vergeving. Dan vinden wij de moed en de kracht om opnieuw te beginnen. Eerst het kruis en dan de verandering. Eerst Jezus en Zijn Geest, dan het nieuwe leven binnengaan dat Hij voor ons heeft bereid. Ga heen in vrede, wat Ik schenk je mijn vrede. Ga heen en stop met die zonde, want Ik geeft je daarvoor de kracht. Zo kun je opnieuw beginnen. Genade eerst. Jezus in het midden. Dat is het geheim.

5. Slot. Ik eindig met de laatste regels van het gedicht van Gerrit Achterberg.

*Zondig niet meer, zei Hij, ik oordeel niet.
Ga heen en luister, luister naar het lied.
En Hij stond recht. De woorden lieten los
van hun figuur en brandden in de blos
waarmee zij heenging, als een kind zo licht.*

Dat is het geheim van het evangelie. Geen veroordeling meer, en een nieuw begin, voor wie tot Jezus komt.

En Jezus schreef in 't zand. Wat schrijft Hij? Het is moeilijk te zien, maar opeens zie je het. Hij schrijft namen. Jouw naam staat daar in het zand. En onder jouw naam heeft Hij zijn eigen naam geschreven, met grote een cirkel eromheen. Twee namen die bij elkaar horen. Wat een wonder! Amen.